

VALSTYBĖS ĮMONĖ „ORO NAVIGACIJA“

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2017-08-31 Nr. *2-763*

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRUI PRISKIRTŲ VALDYMO SRIČIŲ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ 2017–2018 M. PLANO 3.1.4 PUNKTO VYKDYMO

Vykdydami 2018 m. balandžio 9 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. 3-163 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymo Nr. 3-240 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių kovos su korupcija programos ir jos įgyvendinimo 2017–2018 m. priemonių plano programos ir jos įgyvendinimo 2017–2018 m. priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano (toliau – Planas) 3.1.4 punktą, teikiame Jums valstybės įmonės „Oro navigacija“ išvadas dėl veiklos sričių, kuriose nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė.

PRIDEDAMA. Valstybės įmonės „Oro navigacija“ veiklos sričių, kuriose nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizė, 6 lapai.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas,
pavaduojantis generalinį direktorių

Vaidotas Kondroška

Vytautė Juškaitė, tel. Nr. +370 706 94 737

**VALSTYBĖS ĮMONĖS „ORO NAVIGACIJA“
VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE NUSTATYTA
KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ,
ANALIZĖ**

1. BENDRA INFORMACIJA

Ši analizė yra skirta monitoringo tikslais įvertinti valstybės įmonės „Oro navigacija“ (toliau – Įmonė) veiklos sritis, dėl kurių 2017 m. buvo atliekama analizė¹ (toliau – Analizė) ir teikiamos rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos arba Rekomendacija), siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę iki Įmonei priimtino lygio:

I. Viešųjų pirkimų organizavimas.

II. Darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikis, paieška, atrankos kriterijai, vertinimas ir priėmimas.

Šios sritys vertinamos kaip itin aktualios ir reikalaujančios papildomo vertinimo dėl šių priežasčių:

I. 2017 m. pab. – 2018 m. pradžioje peržiūrėtos Įmonės sudarytos viešojo pirkimo sutartys, daug sutarčių nutraukta, daug naujų sutarčių sudaroma, vadovaujantis 2018 m. vasario mėn. patvirtintu Įmonės viešųjų pirkimų proceso aprašu. Pažymėtina, kad įgyvendinus Rekomendaciją – optimizuoti pirkimo procesą – konsultuojant UAB „Ernst&Young Baltic“ atstovams, parengtas Valstybės įmonės „Oro navigacija“ pirkimų proceso aprašas (toliau – Aprašas), todėl tikslas yra atlikti analizę dėl Aprašo tinkamo įgyvendinimo.

II. nuo 2018 m. sausio 1 d. patvirtinta nauja Įmonės organizacinė struktūra, o dėl šių pokyčių buvo įdarbinta nemažai naujų darbuotojų, vykdytos personalo atrankos. Pažymėtina, kad už korupcijos prevencijos kontrolės vykdymą atsakingi darbuotojai per pastaruosius metus atliko tris tyrimus dėl darbuotojų atrankos ir pateikė išvadas Įmonės generaliniam direktoriui.

Atlikus analizę siekiama nustatyti, ar Įmonėje tinkamai veikia pateiktos Rekomendacijos ir, prireikus, pasiūlyti papildomas korupcijos prevencijos priemones, siekiant korupcijos tikimybę sumažinti iki priimtino lygio.

Analizė buvo atliekama nuo 2018-08-01 iki 2018-08-31.

Analizę rengė generalinio direktoriaus patarėjas Marius Beliūnas, Saugumo skyriaus vadovas Žygmantas Jakonis, Teisės ir dokumentų valdymo skyriaus teisininkė Vytautė Juškaitė.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas

I. Viešųjų pirkimų organizavimo srityje:

- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ pirkimų proceso aprašas (patvirtintas 2018-02-01 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-47);
- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ mažos vertės pirkimų taisyklės (patvirtintos 2017-08-03 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-150);
- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ generalinio direktoriaus įsakymas dėl pirkimo organizatorių skyrimo (redakcija nuolat atnaujinama, aktuali – 2018-08-26);

---

¹ Išvados dėl veiklos sričių, kuriose nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė, teiktos LR susisiekimo ministerijai 2017 m. rugpjūčio 16 d. raštu Nr. 2-622.

- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ generalinio direktoriaus įsakymas dėl viešųjų pirkimų komisijos sudarymo (sudėtis atnaujinta 2017-12-21);
- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas (patvirtintas 2018-01-10 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-10).

II. Darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikio, paieškos, atrankos kriterijų, vertinimo ir priėmimo srityje:

- Valstybės įmonės „Oro navigacija“ darbo tvarkos taisyklės (patvirtintos 2018-07-04 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-201);
- Kokybės valdymo procedūra VP-3-01 „Personalo valdymas“ (atnaujinta 2018-04-20 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-139).

2.2. Vertinimo metodika

Atlikta sisteminė dokumentų analizė, vertinant Įmonės vidaus teisės aktų praktinį pritaikymą, didesnę dėmesį skiriant Įmonės vidaus teisės aktų, patvirtintų atsižvelgus į Rekomendacijas, įgyvendinimui ir taikymui.

2.3. Analizės rezultatas

I. Viešųjų pirkimų organizavimas.

Įvertinta, kaip įgyvendintos Analizės metu pateiktos Rekomendacijos, atsižvelgiant į jas peržiūrėti papildyti / pakeisti / parengti Įmonės vidaus teisės aktai: valstybės įmonės „Oro navigacija“ pirkimų proceso aprašas, Valstybės įmonės „Oro navigacija“ mažos vertės pirkimų taisyklės, Valstybės įmonės „Oro navigacija“ generalinio direktoriaus įsakymas dėl pirkimo organizatorių skyrimo.

II. Darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikis, paieška, atrankos kriterijai, vertinimas ir priėmimas.

Priežastys, lėmusios darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikio, paieškos, atrankos kriterijų, vertinimo ir priėmimo detalią analizę:

1) Darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikio, paieškos, atrankos kriterijų, vertinimo ir priėmimo detali Analizė buvo atlikta 2017 m. Siekiant įvertinti, ar pateiktos Rekomendacijos įgyvendintos tinkamai ir naujai patvirtinti Įmonės vidaus teisės aktai vykdomi tinkamai, šios analizės tikslas išnagrinėti per 2017–2018 m įvykusius pokyčius.

2) Atsižvelgiant į tai, kad per analizuojamą laikotarpį buvo priimti 2 nauji darbuotojai, siejami giminystės ryšiais su Įmonės darbuotojais, buvo siekiama nustatyti, ar šiais atvejais buvo galimas interesų konfliktas ar nepotizmas, kaip viena iš korupcijos pasireiškimo formų;

3) siekiama nustatyti, ar kandidatai atrenkami vadovaujantis skaidrumo, viešumo principais, ar atrenkami kandidatai, labiausiai atitinkantys pareigybei nustatytus reikalavimus;

4) įvertinti įmonės kokybės vadybos procedūros VP-3-01 „Personalo valdymas“ (toliau – Procedūra) taikymą, didesnę dėmesį skiriant nuostatų, priimtų po Rekomendacijų įgyvendinimo, taikymui.

Analizuojant įmonėje dirbančių darbuotojų, siejamų giminystės ryšiais, skaičių (analizuojamas laikotarpis 2017 – 2018 m.) nustatyta, kad:

a) rugpjūčio 1 d. Įmonėje dirbo 32 darbuotojai, kurių vaikai ar sutuoktiniai dirba toje pačioje Įmonėje.

b) 2018 m. buvo įdarbinti du Įmonės darbuotojų vaikai, todėl buvo atlikta detali šių atrankų organizavimo analizė: kokie reikalavimai nustatyti šiai pareigybei, koks buvo pasirinktas atrankos būdas, aiškintasi kokie darbuotojai dalyvavo atrenkant kandidatus, peržiūrėti visų atrankoje dalyvavusių kandidatų gyvenimo aprašymai, įvertinta jų turima kompetencija, siekiant nustatyti, ar atrinktų kandidatų kompetencija buvo tinkamiausia ir ar galimos šiuo atveju nepotizmo apraiškos.

Atsižvelgiant į generalinio direktoriaus nurodymą, buvo atlikti trys vertinimai dėl galimo interesų konflikto ir nepotizmo atvejų, vykdant Kompetencijų centro pilotų operatorių atrankas.

- Pirmą kartą pilotų operatorių atranka vertinta ir rekomendacijos pateiktos 2017 m. spalio 11 d. tarnybiniu pranešimu Nr. T-1070. Šiame vertinime buvo pateikta išvada, kad tuometiniame Mokymo centre (šiuo metu Kompetencijų centras) organizuota kandidatų į Mokymo centro pilotus operatorius atranka, kurioje dalyvavo ir kandidatus vertino Mokymo centro vyresnysis skrydžių vadovas instruktorius, galimai turintis viešųjų ir privačių interesų pažeidimo požymių.

Vertinime pateiktos rekomendacijos:

1. Pavesti Mokymo centrui iš naujo atlikti Mokymo centro piloto operatoriaus atranką pagal Įmonėje nustatytą tvarką, paskiriant kitą atrankos komisijos narį ar apsiribojant dviem komisijos nariais.

2. Mokymo centro vyresniajam skrydžių vadovui instruktoriui užpildyti viešųjų ir privačių interesų deklaraciją, nurodant giminystės ryšius su atrankoje į Mokymo centro piloto operatoriaus pareigybę dalyvavusiu kandidatu ir ryšius su vienu iš Įmonės vadovaujančiu darbuotoju.

3. Mokymo centro vyresniajam skrydžių vadovui informuoti savo tiesioginį vadovą apie esamą situaciją bei, siekiant užtikrinti vykdytos atrankos skaidrumą ir sąžiningumą kitų atrankoje dalyvausiančių kandidatų atžvilgiu, raštu informuoti apie nusišalinimą ir užregistruoti nusišalinimo raštą Įmonės dokumentų valdymo sistemoje.

4. Visi su darbuotojų atranka susiję dokumentai (protokolai, išvados ir kt.) privalo būti registruojami Įmonės dokumentų valdymo sistemoje.

5. Peržiūrėti kokybės vadybos procedūrą VP-3-01 „Personalo valdymas“ ir patikslinti Mokymo centro pilotų operatorių atrankai keliamus reikalavimus, nes šiuo metu nėra aišku, kokia procedūroje nustatyta tvarka jiems taikoma (ar skrydžių vadovams taikomi atrankos principai (tokiu atveju turi būti atliekamas ir psichologinis testas, kt.), ar kitų įmonės darbuotojų atrankoms taikomi principai).

- Antrą kartą vertinimas atliktas dėl galimo interesų konflikto 2018 m. kovo mėn. Kompetencijų centre vykusioje atrankoje į piloto operatoriaus pareigybę bei rekomendacijas dėl tolimesnių veiksmų teiktas 2018 m. balandžio 9 d.

Vertinimas buvo atliktas vadovaujantis naujos redakcijos kokybės valdymo procedūra VP-3-01 „Personalo valdymas“, patvirtinta 2018 m. sausio 31 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-41 (toliau – Procedūra).

Vertinime pateiktos šios išvados:

1. 2018 m. kovo mėn. Kompetencijų centre organizuota kandidatų į Kompetencijų centro pilotus operatorius atranka, kurioje dalyvavo Įmonės darbuotojo sūnus, galimai turi viešųjų ir privačių interesų pažeidimo požymių.

2. Atranka atlikta nesilaikant kai kurių Procedūros reikalavimų.

Pateiktos rekomendacijos:

1. Pavesti Žmogiškųjų išteklių valdymo skyriui iš naujo atlikti Kompetencijų centro piloto operatoriaus atranką pagal Įmonėje nustatytą tvarką.

2. Darbuotojų atrankas ir priėmimą į darbą vykdyti laikantis visų Procedūroje nustatytų reikalavimų.

3. Vertinat kandidatų profilyje surašytus bendruosius ir kvalifikacinius reikalavimus, dokumentuoti įrodymus apie jų atitikimą (pvz. piloto operatoriaus kandidato profilyje įrašytas reikalavimas mokėti radijo ryšio frazeologiją, mokėti dirbti MS Office programiniu paketu, turėti mokymo įstaigos išduotą pažymėjimą apie sėkmingą bent vienos skrydžių vadovų pradinio mokymo programos kvalifikacijos mokymo užbaigimą ir kt.).

4. Įvykdyti 2017 m. spalio 11 d. tarnybiniame pranešime Nr. T-1070 „Dėl rekomendacijų teikimo“ pateiktas rekomendacijas, atsižvelgiant į generalinio direktoriaus rezoliuciją.

- 2018 m. birželio 29 d. pagal generalinio direktoriaus pavedimą buvo atliktas valstybės įmonės „Oro navigacija“ laikinosios atrankos komisijos (toliau – Komisija), vertinusios Kompetencijų centro pilotų operatorių atrankoje dalyvavusių kandidatų atliktus profesinių žinių (gebėjimų) ir anglų kalbos žinių testus, veiklos įvertinimas antikorupciniu atžvilgiu.

Siekiant nustatyti galimas nepotizmo apraiškas buvo vertinama galima protekcija šiose srityse:

1. laikinosios komisijos sudarymas;
2. kandidatų į pilotus operatorius paieška;
3. testavimas;
4. rezultatų vertinimas, pokalbiai su kandidatais;
5. galima įtaka Komisijos nariams.

1. **Laikinosios komisijos sudarymas.** Komisija buvo sudaryta 2018 m. gegužės 11 d., atsiradus naujo piloto operatoriaus poreikiui, vadovaujantis kokybės valdymo procedūros VP-3-01 „Personalo valdymas“ nuostatomis. Komisijos sudarymo metu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad jos nariai nebūtų susiję giminystės ryšiais su kandidatuojančiais asmenimis.

2. **Kandidatų į pilotus operatorius paieška.** Komisijos nariai paaiškino, kad informacija apie kandidatus buvo paskelbta Antano Gustaičio aviacijos institute ir Įmonės tinklapyje adresu www.ans.lt, skelbimų skiltyje. Darbo pasiūlymu susidomėjo 5 kandidatai.

3. **Testavimas.** Buvo paskirta testavimų ir pokalbių su kandidatais diena – 2018 m. birželio 28 d. Vienas iš kandidatavusių asmenų į pokalbį neatvyko dėl užimtumo. Anglų kalbos žinių testavimą atliko Kompetencijų centro kalbų dėstytoja, vertintoja. Profesines žinias (gebėjimus) testavo skrydžių vadovas instruktorius. Vertinant profesines žinias 2018 m. birželio 29 d. atrankoje buvo pateiktas kitas testas, nei tas, kuris buvo pateiktas kandidatams 2017 m. gegužės 3 d. vykusioje atrankoje.

4. **Rezultatų vertinimas, pokalbiai su kandidatais.** Komisijos nariai buvo supažindinti su kandidatų profesinių žinių ir anglų kalbos žinių testų rezultatais. Komisijos nariai vykdė pokalbius su kandidatais. Rezultatų vertinimo metu buvo nustatyta, kad du kandidatai nesurinko minimalaus 75 profesinių žinių testo balų skaičiaus. Taip pat buvo nustatyta, kad vieno iš kandidatų anglų kalbos žinios neatitinka reikalavimų. Pokalbių metu papildomai paaiškėjo kito kandidato

nesuinteresuotumas dirbti piloto operatoriaus pareigose – paaiškėjo, kad jis turi savo verslą ir į Kompetencijų centrą kandidatavo neturėdamas tikslo įsidarbinti, be motyvacijos.

5. **Galima įtaka Komisijos nariams.** Komisijos sudarymo ir jos veiklos metu nė vienas Komisijos narys neindikavo jokios įtakos ar prašymų iš kitų valstybės įmonės „Oro navigacija“ darbuotojų, tame tarpe ir susijusių su kandidatais giminystės ryšiais, palankiai vertinti kandidatavusiuosius į pilotus operatorius ar kitaip jiems padėti.

Atsižvelgdami į gautą informaciją priimtas sprendimas, kad Komisijos veikla vykdyta skaidriai, Komisijos sprendimas priimtas objektyviai ir nešališkai, nepotizmo apraiškų neįžvelgta.

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

I. Viešųjų pirkimų organizavimas.

Įvertinus aukščiau pateiktą vertinimą dėl viešųjų pirkimo organizavimo, taikomus Įmonės vidaus teisės aktus viešųjų pirkimų srityje, papildomų rekomendacijų neturime.

II. Darbuotojų priėmimo į naujas pareigybes poreikis, paieška, atrankos kriterijai, vertinimas ir priėmimas.

Aukščiau pateiktų 1-o ir 2-o vertinimų metu nustatyti galimi nepotizmo apraiškų bei viešųjų ir privačiųjų interesų pažeidimo požymiai pašalinti atlikus šiuos Įmonės vidaus teisės aktų pakeitimus ar parengus naujas tvarkas/metodikas:

1. 2018 m. balandžio 20 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-139 patvirtinta nauja Kokybės valdymo procedūra VP-3-01 „Personalo valdymas“ redakcija. Procedūra papildyta nauju skirsniu dėl pilotų operatorių atrankos.

2. 2018 m. balandžio 27 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-147 patvirtinta pilotų operatorių atrankos vertinimo metodikos tvarka.

3. 2018 m. rugpjūčio 28 d. generalinio direktoriaus įsakymu V-261 atnaujinta pilotų operatorių atrankos vertinimo metodikos tvarka dėl Įmonėje panaikintų vyresniojo ir vyriausiojo skrydžių vadovo instruktoriaus etatų ir dėl to reikalingų atlikti pakeitimų metodikoje.

4. 2018 m. gegužės 11 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-155 sudaryta laikinoji pilotų operatorių atrankos komisija, kuri buvo sudaryta konkrečiai atranka į Kompetencijų centro pilotus operatorius.

Įvertinus 2018 m. balandžio 20 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-139 patvirtintą Kokybės valdymo procedūrą VP-3-01 „Personalo valdymas“ redakciją, galima Procedūros 42 ir 43 punktų interpretacija, galimas šališkas ir neobjektyvus sprendimų priėmimas.

III. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Peržiūrėti ir patikslinti Kokybės valdymo procedūros VP-3-01 „Personalo valdymas“ 42 punktą.	Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius	Iki 2018-10-15	Pakeistas procedūros punktas
2.	Peržiūrėti ir patikslinti Kokybės valdymo procedūros VP-3-01 „Personalo valdymas“ 43 punktą.	Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius	Iki 2018-10-15	Pakeistas procedūros punktas

---